

Niklas Bruun

TYÖOIKEUDEN PERUSTEET

Alma Insights
Helsinki 2026

4., uudistettu painos

Juridica-kirjasarjan 4. teos

Copyright © 2026 Alma Media Finland Oy ja Niklas Bruun

Yhteistyössä Juristiliiton Kustannus

Kannen suunnittelu: Lauri Karmila

Taitto: Aste Helsinki Oy, Helene Lindfors

ISBN 978-952-14-5201-7

ISBN 978-952-14-5202-4 (verkkokirja)

ISSN 1459-7535

Otavan Kirjapaino Oy, Keuruu 2026

Anna palautetta kirjasta: kustannustoimitus@almainsights.fi

ALKUSANAT

Käsillä oleva oppi- ja käsikirja on vuosina 2004, 2012 ja 2022 ilmestyneen *Työoikeuden perusteet* -teoksen neljäs painos. Kirja noudattaa rakenteeltaan aikaisempia painoksia mutta on perusteellisesti uudistettu. Uuden painoksen tarpeen on synnyttänyt erityisesti pääministeri Orpon hallituksen varsin radikaali työoikeudellinen lainsäädäntöohjelma. Sen mukaisesti Suomen työoikeus on lyhyessä ajassa mullistettu. Uudet monelta osin kiistanalaiset lainsäädännölliset ratkaisut ovat useasti johtaneet uusiin tulkinnallisiin ongelmiin samalla kun vanhoja työoikeuden lähtökohtia on hylätty tai muutettu. Myös uudet tavat organisoida työtä sekä digitalisaatio ja tekoäly ovat synnyttäneet työoikeudellisia ongelmia. Suomeakin sitovilla Euroopan unionin direktiiveillä joitakin tällaisia ongelmia onkin pyritty ratkaisemaan.

Kirjan tavoitteenasettelu on ennallaan: Pyrkimyksenä on antaa helppotajuinen ja kattava yleiskuva Suomen työoikeudesta. Varsin laajasti selvitetään myös vallitsevaa oikeuskäytäntöä lyhyiden oikeustapauseraattien avulla.

Kirjoitin tämän teoksen kaksi ensimmäistä painosta yhteistyössä lehtori Anders von Koskullin kanssa. Tällöin hyödynsimme kirjan jäsentelyssä monivuotista kokemustamme työoikeuden opetuksesta

Hankenilla. Vuoden 2022 painoksesta sekä käsillä olevasta kirjasta vastaan kuitenkin yksin.

Kirja seuraa oikeuskehitystä vuoden 2026 huhtikuun loppuun. Määräaikaisia työsopimuksia koskevia 1.6.2026 voimaan tulevia lain muutoksia (412/2026) on kuitenkin otettu huomioon kirjan asianomaisissa kohdissa kirjan vedosvaiheessa.

Kiitän OTT *Mia Eklundia*, joka auttoi minua edellisen painoksen yksityisyyden suojaa koskevan luvun kanssa. Haluan kiittää myös kustantajaa Alma Insightsia ja sen tehokasta kustannustoimittajaa *Katja Kolulaa*, joka on eri tavoin ollut tukena työssäni.

Omistan tämän kirjan ystäväni ja kollegani *Anders von Koskullin* muistolle.

Helsingissä vappuaattona 2026

Niklas Bruun

SISÄLLYS

ALKUSANAT	V
LYHENTEET	XIII
1 TYÖELÄMÄN SÄÄNTELY SUOMESSA	1
1.1 Työoikeuden lähtökohdat	1
1.2 Suomen työmarkkinajärjestelmä	5
1.3 Suomen työoikeudellisen sääntelyn pääpiirteet	13
1.4 Suomen työoikeus ja Euroopan unioni	17
2 TYÖOIKEUS OIKEUDENALANA JA SUOMEN TYÖ- OIKEUDEN JOHTAVAT PERIAATTEET	25
2.1 Yleistä	25
2.2 Työoikeuden keskeiset osa-alueet	26
2.3 Työoikeuden johtavat periaatteet	29

3	TYÖSOPIMUSOIKEUS	37
3.1	Työsopimus ja työsuhde	37
3.1.1	Yleistä	37
3.1.2	Kuka on työntekijä?	46
3.1.3	Kuka on työnantaja?	52
3.1.4	Sopimuksen voimassaoloaika	54
3.1.5	Työsopimuksen muoto	61
3.1.6	Koeaika	62
3.2	Työsopimuksen osapuolten oikeudet ja velvollisuudet	67
3.2.1	Yleistä	67
3.2.2	Työnantajan palkanmaksuvelvollisuus	67
3.2.3	Perhevapaat	71
3.2.4	Työnantajan muut velvollisuudet	76
3.2.5	Työntekijän velvollisuudet	81
3.2.6	Oikeuksien ja velvollisuuksien siirtäminen	92
3.2.6.1	Työvoiman vuokraus	92
3.2.6.2	Liikkeen luovutus	96
3.2.7	Työsopimuksen sitovuus ja työehtojen muuttaminen	103
3.3	Työsopimuksen päättäminen ja työsuhdeturva	109
3.3.1	Yleistä	109
3.3.2	Irtisanominen työntekijästä johtuvasta syystä	113
3.3.3	Luottamusmiehen ja luottamusvaltuutetun irtisanomissuoja	127
3.3.4	Menettely, kun työntekijä irtisanotaan työntekijästä johtuvasta syystä	128
3.3.5	Irtisanominen taloudellisista ja tuotannollisista syistä	134
3.3.6	Menettely, kun työntekijä irtisanotaan taloudellisista ja tuotannollisista syistä	142
3.3.7	Työsopimuksen purkaminen	150
3.3.8	Lomauttaminen	153
3.3.9	Kiistanalainen työsuhdeturva	157
3.4	Sopimus työsopimuksen päättämisestä	160

3.5	Työsopimuksen pätemättömyys ja työsopimuslain rikkomisen seuraamukset	161
4	VIRKAMIESOIKEUS	167
5	TYÖEHTOSOPIMUSOIKEUS	173
5.1	Työehtosopimusjärjestelmä ja työehtosopimus	173
5.1.1	Neuvottelujärjestelmä	173
5.1.2	Kuka on sidottu työehtosopimukseen?	176
5.1.3	Työehtosopimuksen määräykset ja säännöstämiskompetenssi	179
5.1.4	Työehtosopimuksen oikeusvaikutukset	181
5.1.5	Työehtosopimus ja työrauhavelvoite	187
5.1.6	Työrauhavelvollisuus sopimuksettomana aikana	205
5.2	Virkaehtosopimukset	206
5.3	Yleissitovat työehtosopimukset	210
5.4	Paikallinen sopiminen	220
5.5	Työriitojen sovittelu ja välttämättömien toimintojen turvaaminen työtaistelun aikana	225
5.6	Kollektiivinen työoikeus ja EU:n sisämarkkinat	229
5.6.1	Yleistä	229
5.6.2	Työntekijöiden lähettäminen	232
5.6.3	Tapaukset Viking ja Laval	236
5.6.4	Euroopan unionin sosiaalisten oikeuksien pilari	242
6	TYÖNTEKIJÖIDEN OSALLISTUMINEN	247
6.1	Yleistä työntekijöiden osallistumisjärjestelmistä	247
6.2	Yhteistoiminnasta työpaikoilla	249
6.3	Yhteistoiminta yrityksissä	252
6.3.1	Yleistä	252
6.3.2	Velvollisuus vuoropuheluun 50 työntekijän yrityksissä	253

6.3.3	Vuoropuhelu 20–49 henkilön yrityksissä	256
6.3.4	Muutosneuvottelut	257
6.3.5	Työn organisointia koskevat muutoksenneuvottelut	259
6.3.6	Yhteistoiminta työvoimaa vähennettäessä	260
6.3.7	Yhteistoimintalain rikkomisen seuraukset	268
6.3.8	Yhteistoimintamenettelyä koskevasta sopimisoikeudesta	269
6.3.9	Yhteistoiminta yritysyhmissä	271
6.4	Työntekijöiden edustus yritysten hallinnossa	272
6.4.1	Työntekijöiden edustus suomalaisten yritysten hallinnossa	273
6.4.2	Työntekijöiden edustus eurooppayhtiöissä ja eurooppaosuuskunnissa	275
6.5	Henkilöstörahasot	277
7	SYRJINTÄSUOJA, YKSITYISYYDEN SUOJA JA TYÖPERÄINEN HYVÄKSIKÄYTTÖ	281
7.1	Syrjintäsuoja	281
7.1.1	Taustaksi	281
7.1.2	Tasa-arvolainsäädäntö	287
7.1.3	Yhdenvertaisuuslaki	307
7.2	Yksityisyyden suoja työelämässä	321
7.3	Ihmiskauppa ja muu työperäinen hyväksikäyttö	337
7.3.1	Ihmiskauppa ja pakkotyö	337
7.3.2	Työperäinen hyväksikäyttö	340
7.3.3	Kiskonnantapainen työsyryjintä ja oikeuspoliittinen keskustelu	341
8	TYÖOIKEUDELLISTEN RIITOJEN RATKAISEMINEN	345
8.1	Työoikeuden normihierarkia ja normikollisiot	345
8.2	Ristiriitojen ratkaiseminen – oikeuden rooli	351

8.3	Kansainvälisten työoikeudellisten riitojen ratkaiseminen	361
8.3.1	Kansainväliset työ sopimukset	361
8.3.2	Tuomioistuinten toimivalta kansainvälisissä työoikeudellisissa riidoissa	364
8.3.3	Laittomasti Suomessa olevien työntekijöiden työsuhteet	367
8.3.4	Euroopan unionin tuomioistuimelta pyydettävät ennakkoratkaisut	368
9	TULEVAISUUDEN NÄKYMIÄ	371
9.1	Yleistä	371
9.2	Globaalit haasteet	371
9.3	Kehitys Euroopan unionissa	374
9.4	Suomen työoikeuden kehitysnäkymiä	378
	KIRJALLISUUSLUETTELO	385
	ASIAHAKEMISTO	393